

COLOQUI NOU
DEL CASAMENT DE
MIQUELO Y TOMASA.

PRIMERA PART.

Bach à contar, señores,
un cas que ha pasat
de una viudeta honrada, y asò es veritat,
lo que dic así,
que esta viuda tenia un fadrí,
y este anaba en pena,
que al pobret li picaba la esquena;
estaba trencat;
cheperut, coixo y estebat,
y à sa mare indica:
pronte, pronto búsquem una chica,
perque em bulle casar,
y sino la vida à mi em và à costar.

Com la mare volia tant à Micalet,
li tòrna de respòsta: fill, estate quiet,
deixat de casar,
perque àra está el pà mol car,
y mol pòc es guañia,
perque es temps que gruñ molt la cañia,
y si pà no yà,

bastonades y riñes yaurá,
y sarpa à la greña,
y sen durá les culpes la pòbra vella.

Ell li digué à sa mare molt desesperat:
búsquem prone una chica,
sinòs pedré el cap,
perque el tinc calent,
pronte, pronto, búsquem de repent
còm acomodarme,
perque yo ya no puc aguantarme
sinse tindre dòna,
que el casarse es cosa mol bona,
y si vivim quiets,
pasarem una vida com dos anchelets.

Com la mare miraba que el fill está mal,
y es per falta de dòna, salta del portal,
y entra en una casa
ahon habia una tal Tomasa,
y èsta es fadrineta
de vint anys, y era donsalleta,

sinse ningun mal,
no mes quatre voltes crià en lhospital;
y li diu: Tomasa,
tú no saps à mí lo quem passa
en lo meu Miquel;
ell está que li salta la fél
perque es vòl casar,
y yo asi ta vengut à parlar
à ta casa apòsta,
y de tú espere así la respòsta.

Y respongué Tomasa molt agraida:
así té una criada, señora tia;
sols yo vulle saber
si Miquel es un bon fañer,
que asò dels fadrins
solament conseguixquen sos fins,
tot facil ho tróben,
y engañar à les fadrines pròben;
y si es mal trabaja,
el ruido may sacàba en casa;
y si anèm parlant,
bastonada, puñtapeu y abant.

Y respongué la viuda: sabrás Tomasa,
que Micalét governa tota la casa;
es molt faener,
y à mí em guaña moltísim diner,
adovant llibrels,
plats de polla, canters, còsins vells,
també ven palletes,
y en agullés, búsea sabatetes,
també es sisteller,
y si no li está acònte, fa de foguerer,
y pèla rosins,
y si no tè faena, vá à vendre malbins.

Y respongué Tomasa: fent el seus
quefers,
prònte, señora tia, à traure els papers,
no gastem rahons,
lo que falten son monestacions,
si sam de casar,
y així no darem que parlar:
que vingà Miquel,
perque tinc unes coques en mel
pera verenar,
que les còses se han de rahonar,
y si ya dinés,
es casarem en una, y valdrá per tres.
Aná la mare à casa, y diu à Micalét:

Ves à veure la chica, que això ya está fet:
es posa el capòt,
y calent així com un fóc,
sen entrà en la casa,
y sa asenta al costat de Tomasa,
fent el berinot,
que Miquel parlaba mol póc,
que era tartamut,
en un cap com un mieharmut,
y allí sarreglaren,
pués al cap de tres dies ya se casaren.

Selebraren les bodes en hora bona,
y corrent à Mislata ana la sógra;
tres tandes portà
capa casa, y les vá guisar
al dret y al rebés;
convidaren à mols palleters,
y en grans mocadors
acudiren molts adobadors
à honrar la paella,
y dasó está mol contenta ella,
la sógra y la nòra,
perque tots li donaben la notabona.

Com sabem que son nobles tota aquest
ta chent,
de Mislata portàren molt vi y ayguardent,
y bebent brindaben
tan apresada, que els gòts se tocaben,
y en la carabasa
tots brindaben per la tal Tomasa;
ballaren la jota,
y ballant se empinaben la bota,
hasta que els fumets
de tan forts agarraben grans pèts,
que en terra es tombàren,
y en tres dies de allí no se alsàren.

Pasàren la tormenta de vi y ayguardent
y respongué Tomasa: asó es mala chent;
per fi, sistellers,
adobadors de còsins, també foguerers
allí se enredraren;
tinc entés que sabastonecharen,
y à la tal Tomasa
la arrastraren per tota la casa:
asó ho causà el ví,
y reñint sen ixqueren de allí
tots bruts, plens de sendra,
y à fer pau sen anaren à la taberna.

Asó es lo que pasa
en la boda de Quélo y Tomasa,

y en atra segona part
donarèm lo que así falta.

SEGONA PART.

Els que en la part primera
me áchen escoltat,
vinguen, que en la segona
els daré explicat
el bon casament
que Miquelo arreglá de repent,
entre éll y sa mare,
en Tomasa, la de la comare,
filla del serenó,
que à la sogra li doná veneno,
neta de un fosér,
que es feu loco, y ara es sisteller.

De esta tal Tomasa
morí la mare,
y al cap de quince dies
també son pare;
es va à retirar à una tia,
que achuda à pelar pardals,
per la ploma:
desde allí va dependre la broma,
de allí va pasar, com dalt diu,
que va anar à criar.

Del hospital sen torna,
no tenint cria,
à ausiliarse à la casa
que está sa tia,
y allí sa arreglá, com ham dit,
y en Miquelo es casá,
y portá de dot
vint y quatre ingüents en un pot,
el hu, era tú tia,
la triaca, bàsem de Maria,
mercurio, y els tals tots chuntets,
en lo dels minerals,
son pera curar lo que vostés no ignoren,
ni yo em bulic explicar.

Deixemse estar de cuentos,
y anem à casa,
à veure com ho pasen
Quélo y Tomasa;
¿cóm ho han de pasar
sinse tindre un mós que menchar?

Quélo suspiraba,
y Tomasa en gran aire parlaba:
vés à fer faena,
pillo, guañta pera una sisena;
y pronte afarám,
y no aguardes que em muyga de fam.

Cuant va ouir Miquelo
aquella espresió,
demanant pà Tomasa,
digué, tens rahó;
sen và pels carrers,
y cridaba: qui vol fer foguers;
y anaba en tal pena,
en bonigos y fanc à la esquena,
hasta que els tirà,
ni un diner tan solamens guañá.

Algo calent de orella,
sen torna à casa,
y al temps de entrar en ella
el veu Tomasa,
com tenia fam, li digué:
trau dinés, à vechám,
lo que huí has guañat;
y Miquelo un poc enfadat
va dir, esta gosa
si vol pà, agarre una filosa.

Al instant que Tomasa
ouí nomenar:
à la gosa y filosa,
mal li và à pegar;
y en un calbisó
à Miquelo el fa anar de cantó,
y éll vense calent,
de Tomasa sagarrá corrent,
y mal li estigué,
perque pronte en terra caigué,
y ella damunt,
cuant divisá la trempa, y al punt
ella la agarrá,
y en lo cap tal trompà lipegá,
al pobre Miquel,
que es milacre com no feu la fel.

Com diu la mala rasa,
de que en la trompa,
li ha de pegar trompades,
hasta que es rompa;
sespasmá Miquel,
chepa en terra, y els ulls posá al céli;
criaba à sa mare,
y no estava; pero un compare
que éll té palleter,
y pasaba entonces per lo carrer,
sentint el ruido,
entrá à veure que es
tal alarido;
y sa agarrá en ella,
y ella al punt ya li tistvá una orella,
li tirá tal mós,
que en les dens li va à arrancar un tros;
soltá à della, y sen vá corrent,
en lo cap per terra,
tirant sanc com qui vé de la guerra,
no sé ahon ha pegat,
lo que sé que mol prop no ha parat.

A penes que Miquelo
es pogué escapar
de les mans de Tomasa,
correns sen và anà
à casa el amic
de la orella tallada, com dic,
mentres tant Tomasa,
vense à sòles, saquechá la casa;
primer va agarrar
à la trompa, que es dé adobar,
martell, y alicates,
fil de ferro, perol de les llaques,
y com no té caixes,
de un forat va traure les nabaixes
de pelar rosins,
y la aixada de arrancar malbins;
y en una sarieta
de palletes, que habia noveta,
tot ho và ficar,
y à la esquena la va carregar;
també sa garrá
de la estòra que nòvia es chitá.

Carregada Tomasa,
(ò rara història!)
torná à casa la tía

de ahon ixqué novia;
sa tía la veu,
y asombrada es feu una creu,
y diu: filla mehua,
la primera que siga la tehua;
¿qué tú, y tallabolses,
sau partit hui la pallada à coses?
y ella li contá
lo que pasá, y la causa que ya.
Ya no té pòr Miquelo
mes de ára en avant,
que sa fet camarada
de Pixa-chillant,
que es de els cajetons,
el mes majo que es pára als cantons,
y el que en les tabernes
de abadecho, all y óli, y cuernes,
y vi, y ayguardent,
y almendrades, diu que está divent
mes de trenta lliures,
y ell no paga sino en trons y piules,
perque es cueter,
y no pòden tráureli un diner.

Cuant un dia Miquelo
plegá rahonant
à la sehua Tomasa
en Pixa-chillant,
digué: en hora bona
que rahones en la mehua dona;
y aquell hua reglá,
que Tomasa à Miquelo torná
entónces, de allí à sa casa,
y al à nit parí;
man dit que una chica,
les faccions son de molt bonica,
tè el color roset,
semechant al del fil de cuet,
amplèta y curteta,
estevada y cheperudeta,
semblant à Miquelo,
tot cabota com un nap de Ayelo;
naixqué en dos dentetes,
y Miquelo li dia ajonotes,
y está molt content,
y à Tomasa li diu clarament:
per mich de este clau,
in aeternum, ham de viure en pea.

F I.

Con liceneia. Valencia: Imprenta de Laborda, en la Bolseria, núm. 18.

